Дорогі ви, наші цьоцю
Леся Бернакевич

Повість «Дорогі ви, наші цьоцю» – це картина із життя львівських міщан. У ній висвітлені перші роки незалежності України і ностальгія за зниклим світом юності головних героїв.

Леся Бернакевич

Дорогі ви, наші цьоцю

Повість із життя львівських міщан

1

Подружжя Пасьоних – передові люди, які здавна задавали тон у своєму оточенні. Пасьоний, він торгував шкарпетками на лотку і оперував такими мудрими словами як гінекологічно чиста картопля і був переконаний у тому, що сонна артерія людини розташована на потилиці. А його Пасьона – ця взагалі птаха високого лету: мила вікна в домівках львівськоі знаті. Цілком зрозуміло, що такі визначні особистості нашоі епохи не могли водити дружбу лиш би з ким, а тільки з кращими громадянами міста. Насамперед, до них вчащав дядечко Сипонький, який жив з того, що, перепродуючи поношені затхлі речі, витрушував з них свіжу копійку. Його ж дружина також була неабиякою постаттю, бо прислуговувала одному приватному стоматологу: викидала до сміттярки вирвані зуби. Двері Пасьоних завжди були гостинно відчинені і перед удовою Кацапулею. Ця беручка і підприемлива пані, мобільник у якоі завше висів на грудях, мов дзвіночок – у корови, ставила на ноги вітчизняний бізнес: була власницею кількох біотуалетів. А ii благовірний свого часу вважався настільки непересічним бандитом, що коли два роки тому загинув під час перестрілки, то його з усіма почестями поховали в усипальниці епископа і ледь не зачислили до лику святих, як великомученика. Жодна вечірка в Пасьоних не обходилася без психолога Ледьживоі. Замолоду, ще як до нас з-за кордону завезли сексуальну революцію, Ледьжива на Краківському ринку торгувала трусами. Але якось ii колега, що жила з продажу книг на зразок «Як відбити чоловіка в дружини», показала ій підручник Карнегі[1 - Дейл Карнегі (24 листопада 1888 – 1 листопада 1955) – американський педагог, психолог, письменник. Зробив розробки психологічних курсів із самовдосконалення, навиків ефективного спілкування, виступів.]. Прочитавши його від дошки до дошки, Ледьжива вирішила, що вже стала великим психологом. Вона закинула торгівлю і почала провадити сеанси психотерапіі. Підказувала Пасьоним, що ім робити, аби

іхне коло поповнювалось такими ж авангардовими і чільними особами, як вони самі.

То ж коли Пасьона сповістила усім цим світським асам, що до неї на іменини прийде ще й сестра її дідуся – колишня учителька біології Броня Бурозубка, то вони не могли приховати здивування.

– Ну, навіщо запрошувати цю стару дівку? – відразу пішов у наступ Сипонький. – Бурозубка – це будяк серед нашого цвіту! Зіпсутий продукт!

– Вона зовсім не прикрасить нашого столу! – додала Кацапуля. – Одягнеться, як в знак протесту. Ви згадайте, як цьоця раніше бралася нас повчати. Вона – баба старих переконань, бо нас, успішних бізнесменів, вважае спекулянтами…

– Ось побачите: ця Бурозубка зведе на пси усю забаву, – зробила невтішний прогноз Сипонька. – З досвіду знаю: один гнилий зуб може зіпсувати всю щелепу!

І родинна династія обурено заджуміла.

– По правді кажучи, я також ледве витримую цю стару колоду, – зізналася Пасьона, коли сімейка, вдосталь погудівши, втихомирилася. – Але вона як-не-як – моя двоюрідна тітка. По-друге, наш Орчик дуже до неї прив’язався. Дійшло до того, що він навіть не хоче пити те молоко, яке купую я. Приймае лише від цьоці… Вона хоча й дотримуеться старомодних поглядів, але, думаю, поганому дитини не навчить: не п’е, не курить, не вживае наркотиків, порнухою не захоплюеться.

Чотирирічний Орчик був единим нащадком Пасьоних, з хрещенням якого вони дуже затримались: здійснювали капітальний ремонт у своій оселі. Але як потомственні галичани та ще й такі люди, що навіть вірили в Бога двічі на рік (на Різдво та Великдень), не могли більше затягувати з цим таїнством. Тож минулоріч батьки покликали за кумів панство Сипоньких та й поіхали до церкви.

Поки Пасьоний припарковував свій автомобіль на узбіччі біля храму Святителя Миколая, Сипонькі пішли попереду, а Орчик – поміж ними. До грудей він тулив гномика – свою улюблену іграшку, з якою ніколи не розлучався, і весело лепетав. Його жебоніння дуже нагадувало нявчання кішки, чим і привернуло увагу пса, що саме дрімав на подвір’і. Господар прив’язав його до загорожі, а сам зайшов до Божого дому помолитися. Коли пес зачув, як Орчик нявкотить, а ще як побачив у нього на руках гномика, якого прийняв за кицьку, то його нерви не витримали. Він вихопив у хлопчика іграшкового краснолюдка і четвертував його. Господар, почувши гавкіт свого чотирилапого друга, вибіг на вулицю з перекошеним від страху обличчям. Бо ні хвилини не сумнівався, що його Бровка хочуть викрасти або й взагалі втлумити. Орчика так вразила кончина любимого гномика, що він онімів. І церемонія хрещення була зірвана. Господар собаки дуже перепрошував Пасьоних, навіть дав ім двадцять гривень на покупку нового гномика, проте нічим не міг зарадити іхній біді. Хлопчик втратив дар мови. До яких тільки лікарів батьки не водили Орчика, скільки грошей залишили в кишенях іхніх білих халатів, щоби тільки синочок знову забалакав. Та все було марно. Навіть найбільші світила медицини лише розводили руками і

запевняли тата й маму, що недуга у хлопчика – на все життя. Проте Пасьоні не втрачали надії, особливо з позавчорашнього дня, коли ворожка, кинувши карти, порадила охрестити Орчика, а за хрещену матір покликати жінку, яку Орчик любить і якій довіряє. Такою людиною була Бурозубка – напівінтелігентна пенсіонерка. Тим-то й вирішили запросити Пасьоні тітку на урочистість, аби домовитися з нею про грядуще кумівство.

– Вже кого-кого, а куму не посадиш на загумінку. І хочете ви того чи ні, та мусите терпіти цю простачку, вдавати, що не помічаете її химерувань, – поставила господиня перед фактом вибране товариство.

– А навіщо терпіти!? – підвелася Ледьжива. – Ми перетягнемо її на наш бік, покажемо їй, як усі її страшенно любимо …

– Тоді навчи нас усіх, що робити, аби цьоці з нами і нам із цьоцею було … комфортабельно, – попросила господиня.

– А для цього потрібно знайти до цьоці підхід, – виголосила авторитетно Ледьжива.

– Язиком талапати легко, – перебив Ледьживу пан Сипонький. – Але як то має бути на практиці?

– Для цього ми повинні завжди пам’ятати, що наша цьоця – стара панна! – продовжила свою лекцію Ледьжива. – А це означає, що вона – самотня, хвора, їй ні до кого слова промовити. І наше завдання – оточити цю іпохондричку увагою і турботою, підняти їй настрій, розмовляти з нею лише про щось таке гарне, аби вона забула про свої хвороби. Тільки-но цьоця на поріг – відразу ж починайте її обробляти: цікавтеся її здоров’ям, хваліть, питайтеся в неї поради, зазирайте їй буквально до рота. Старі це люблять.

– Одна річ – роззирати ротову порожнину губернатора, – озвалася Сипонька, яка не обминала нагоди вкотре розповісти, як, подаючи кліщі стоматологу, вона сподобилась ласки – заглибитись у колодязь зубів голови області, від цього, за її словами, у неї розширився кругозір і вона духовно збагатилася. – Але який сенс – вдивлятися у писок цьоці? Що я з нього візьму для життя?

– Прикиньтеся наівнячкою, – напучувала послідовниця Карнегі помічницю зубоволоки. – Корона на вашій голові прикріплена міцно і не звалиться від того, що ви поцікавитеся у цієї старої сови, де вона купила свої черевички. Мовляв, і ви такі хочете…

Сипонька хихикнула в кулак:

– Там не черевички, а справдешні срайходи!

– А вас ніхто не змушує носити такі ж! – заспокоювала Сипоньку Ледьжива. – Просто не лінуйтеся підняти настрій цій зміі! Одне слово, зробімо все, аби вона була задоволеною…

– Ну, ради Орчика ми готові на таку жертву, – зітхнули свояки.

2

Оселя Пасьоних була очепурена на славу. Бо вони, влаштовуючи капітальний ремонт у родинному гнізді, покликали на пораду дизайнера, і той усе продумав до дрібниць: велика кількість кімнаток нагадувала ятки на ринку, іхні стіни були суцільно білі, мов у лікарняних палатах, а у найбільшій за розміром гостинній в гірлянді вогнів переливалася ніша зі статуею Афродіти. Біля іі стіп лежали квіти, мов на гробівцю Личаківського кладовища. На столі, широкому, як автотраса, не вистачало хіба що пташиного молока.

Цьоця довго шарпала вхідні двері за клямку, не здогадуючись, що для цього е дзвінок. Адже в неі дома давненько не було цього приладу для подавання звукових сигналів. Щойно переступивши поріг оселі Пасьоних, вона направила свої безсмертні кавуші до кухні, де вариво зітхало в баняках, а різні кулінарні запахи змагалися за першість. Може, треба буде цибулі почистити чи хрону натерти? Здебільшого, Пасьона залишала тітку наодинці з цими коренеплодами родини хрестоцвітих. А хрін нерідко траплявся таким волокнистим, погано піддавався тертці, очевидячки, не маючи бажання перетворитися в гостру приправу. Тітка іноді очі виплаче від того, що мусить мати справу з цим неприемним овочем. Але хрін був лише приводом. Біда в іншому.

Родичі сприймали іі за нижчий організм, такий собі поліп, корпускулу і ніколи не запрошували за стіл, особливо, якщо траплялася радісна оказія. Жартували, що Бурозубка ще ім пса перелякае. Одне слово, крім Пасьоних, іі ніде не приймали, мов пляшку з-під шампанського. Та вона і не напрошувалася. Минули вже ті часи, коли Бурозубка була настільки наівною, що коли хтось з рідняків при зустрічі пропонував: «Будеш у наших краях – обов'язково завітай!», сприймала ці слова буквально. І робила візит. Але господарі, навіть не запропонувавши збіднілій кузені присісти, недбало кидали: «Не хочете кави?» І при цьому красномовно поглядали на годинник.

Коли ж вони випадково опинялися в помешканні Бурозубки, то навіть не здогадувалися принести ій подарунок і страшенно бідкалися, чим провокували Бурозубку кривити душею: «Ну що ви, ваша присутність – найкращий для мене презент!» Але якось Сипонький таки подарував ій … паличку для рису, одну, бо другу десь занипав. Проте тітка боялася показати, що це іі засмучуе, щоб родина, бува, не образилася не неі. І мовила вдавано бадьорим голосом: «Не біда, адже я і так цими паличками не вмію істи».

Одне слово, іі кликали лише на похорон – бульбу чистити для поминальноі трапези. Тоді кревняки пригадували, що й тітонька – рідня, і переконували іі, що ім усім «потрібно триматися купи». Бо свій якщо і не заплаче, то принаймні скривиться. І щоразу тітонька ішла до них, сподіваючись, що втрата того чи іншого родича зробить іх до неі прихильнішими. Але за кожним разом переконувалась, що родина іі, як завжди, використала, мов серветку, і не згадае про неі аж до наступного похорону.

Якщо ж тітонька випадково опинялася за столом багатих родичів, то для неі постійно чогось не вистачало: торт, канапки або чайні ложечки

закінчувались якраз перед Бронею; для неї ніколи не знаходилось крісла, і в той час, як решта гостей поважно гріла сідницями стільці з гарнітуру, цьоця Броня тулилась на якомусь приставному ослінчику ледь не під столом і неодмінно на відшибі; в автомобілі для неї також ніколи не залишалося місця: «Москаль до Берліна пішки зайшов, – зауважували родичі, – то невже для тітки від центру міста до Сихова – аж така далечінь?» Здавалося, близькі ій мстили за те, що вона не така успішна, як вони…

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию (http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=22059378&lfrom=362673004) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.

notes

Примечания

1

Дейл Карнегі (24 листопада 1888 – 1 листопада 1955) – американський педагог, психолог, письменник. Зробив розробки психологічних курсів із самовдосконалення, навиків ефективного спілкування, виступів.